

HELENE DRUSKOWITZ
PESIMISTIČNE KARDINALNE POSTAVKE

IZDAVAČI:
Institut za filozofiju, Zagreb
Naklada Jurčić

ZA IZDAVAČE:
Filip Grgić
Ana Novak

UREDNIK:
Filip Grgić

GRAFIČKA PRIPREMA I DESIGN:
Marin Martinić Jerčić

TISAK:
Tiskara EDOK, Samobor

Tiskano u srpnju 2018. godine
u 500 primjeraka

ISBN 978-953-7137-57-1 (Institut za filozofiju)
ISBN 978-953-245-094-1 (Naklada Jurčić)

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001001965.

Knjiga je tiskana uz financijsku potporu Ministarstva kulture Republike
Hrvatske te Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Ovaj rad je sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektom
„Hrvatske filozofkinje u europskom kontekstu“, UIP-2017-05-1763.

Helene Druskowitz
Pesimistične kardinalne
postavke

Naputak za najslobodnije duhove

Njemački tekst uredili, preveli,
komentirali i uvodnu studiju sastavili

Luka Boršić
Ivana Skuhala Karasman

 Institut za
filozofiju

 NAKLADA JURČIĆ

Zagreb, 2018.

SADRŽAJ

1. O ovoj knjizi	9
2. Povijesni kontekst	11
3. Uznemireni život Helene Druskowitz	17
4. Helene Druskowitz i Friedrich Nietzsche	25
5. Opus Helene Druskowitz	29
6. Filozofska pozicija Helene Druskowitz u <i>Pesimističnim kardinalnim postavkama</i>	35
Analitički sadržaj <i>Pesimističnih kardinalnih postavaka</i>	39
<i>Pesimistične kardinalne postavke</i>	51
Kazalo imena	129
Kazalo pojmova	135

*Muškarac kao logička i čudoredna nemogućnost i kao
prokletstvo svijeta*

Pessimistische Kardinalsätze

Ein Vademekum für die freiesten Geister

von

Erna

(Dr. Helene von Druskowitz).

Als Manuscript gedruckt.

Wittenberg.

Druck von Herrosé & Siemsen, G. m. b. H.

1. O ovoj knjizi

Prije nekoliko smo godina naišli na ime Helene (von) Druskowitz, kao prve ili druge žene njemačkog govornog područja koja je stekla titulu doktora znanosti.¹ Očito hrvatsko podrijetlo toga imena potaknulo nas je na daljnja istraživanja – ova je knjiga djelomičan rezultat tih istraživanja.

U vrijeme kad smo se počeli baviti Helenom Druskowitz, osim nekoliko studija u kojima se više ili manje ekstenzivno spominje njezino ime, njezini spisi nisu bili predmetom detaljnijih analiza: oni su dostupni samo na njemačkom jeziku i to tiskani njemačkom goticom što mnoge znalce njemačkog jezika ipak odbija – s iznimkom knjige *Pesimističnih kardinalnih postavaka* koja je doživjela još dva nedavna i osuvremenjena izdanja, a može se pronaći i na nekolicini mrežnih stranica.² U međuvremenu se situacija glede sekundarne literature nije mnogo promijenila: osim naših objavljenih radova, više javnih predavanja u Hrvatskoj i Njemačkoj, izložbe u Austrijskom kulturnom forumu u Zagrebu 2016. godine i ljetne škole na Sveučilištu u Paderbornu, gotovo da nema nikakvog novog rada

¹ Usp. str. 19, bilj. 23.

² Jedino je izdanje objavljeno pod naslovom *Der Mann als logische und sittliche Unmöglichkeit und als Fluch der Welt. Pessimistische Kardinalsätze*, Traute Hensch (ur.), Kore, Freiburg, 1988, a drugo pod naslovom *Pessimistische Kardinalsätze: Ein Vademekum für die freiesten Geister*, ngiyaw eBooks, Veszény, 2006¹, 2012².

u kojem bi se detaljnije raspravljalo o Druskowitz. S druge strane, u međuvremenu je njezina knjiga *Pesimističnih kardinalnih postavaka* doživjela dva prijevoda: jedan na švedski³ i drugi na talijanski⁴ jezik.

Njemački tekst u ovoj knjizi uređen je prema izvornom izdanju iz 1905. godine. Knjiga je tiskana pod autorskim imenom Erna i ispod toga, u zagradi Dr. Helene von Druskowitz „kao rukopis“ – pretpostavljamo bez recenzija i intervencija u njezin izvorni tekst. Knjiga nije doživjela nikakvu kritičku reakciju i pala je u zaborav. Tamo gdje smo smatrali da ima tiskarskih grešaka, ispravili smo i označili bilješkom ispod teksta.

Mnogi se dijelovi ovoga teksta mogu razumjeti kao obračun s nekim stavovima Friedricha Nietzschea, kojeg je Druskowitz osobno poznavala i s kojim je imala vrlo ambivalentan odnos, i generaciju starijega Arthura Schopenhauera. Kako je glavna intencija ove knjige upoznati šire čitateljstvo s filozofskom misli Helene Druskowitz, nismo ulazili u mnoge navode i objašnjenja mjesta tih filozofa na koja se Druskowitz referira: u bilješkama smo naznačili samo najvažnija objašnjenja koja olakšavaju razumijevanje nekih, po našem mišljenju nejasnijih mjesta. U sličnu je svrhu napisan i uvodni tekst koji slijedi: radi se o historijskom i hermeneutičkom kontekstualiziranom pregledu života i djela Helene Druskowitz.

³ *Pessimistiska kardinalsatser. Vademecum för de friaste andar*, Peter Handberg (prev.), Ersatz, Stockholm, 2014.

⁴ *Vademecum per gli spiriti più liberi*, Maria Grazia Mangione (prev.), Castelveccchi, Rim, 2017.